Arbetsmarknadsutskottets betänkande

1982/83:11

om medborgarskap

Sammanfattning

I betänkandet behandlas två motioner från den allmänna motionstiden 1982 om medborgarskapsfrågor. Utskottet avstyrker ett förslag om en sänkning av hemvisttiden för svenskt medborgarskap för utomnordiska medborgare från fem till fyra år. Med anledning av en motion som tar upp svårigheterna för tjeckoslovakiska medborgare, vilka erhållit svenskt medborgarskap, att befrias från sitt tjeckoslovakiska medborgarskap framhåller utskottet bl. a. att man utgår från att Sverige även fortsättningsvis verkar för en begränsning av antalet dubbla medborgarskap.

Motionerna

I motion *1981/82:1082* av Daniel Tarschys (fp) och Torkel Lindahl (fp) yrkas att riksdagen beslutar om ändring av 6 § lagen (1976:469) om svenskt medborgarskap enligt följande:

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 § Utlänning, som	6 § Utlänning, som
1. fyllt aderton år;	1. fyllt aderton år;
2. sedan *fem* år eller, i fråga om dansk, finländsk, isländsk eller norsk medborgare, sedan två år har hemvist här i riket; samt	2. sedan *fyra* år eller, i fråga om dansk, finländsk, isländsk eller norsk medborgare sedan två år har hemvist här i riket; samt
3. för en hederlig vandel, kan på ansökan upptagas till svensk medborgare (naturaliseras). Fråga om naturalisation prövas av den centrala utlänningsmyndighet som avses i 3 § utlänningslagen den 30 april 1954 (193).	3. fört en hederlig vandel, kan på ansökan upptagas till svensk medborgare (naturaliseras). Fråga om naturalisation prövas av den centrala utlänningsmyndighet som avses i 3 § utlänningslagen den 30 april 1954 (193).
Finnes det – – – under aderton år.	Finnes det – – – under aderton år.

I motion *1981/82:1500* av Olle Aulin m. fl. (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att den verkar för att dubbelt medborgarskap ej bör ifrågakomma i fall av den typ som anges i motionen.

Utskottet

I betänkandet behandlas två motioner om medborgarskap. I den ena motionen tas upp frågan om en sänkning av hemvisttiden för naturalisation, i den andra frågan om dubbelt medborgarskap.

Lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap innehåller bl. a. bestämmelser om hemvisttiden för naturalisation (6 §). F. n. gäller därvid att en utlänning efter ansökan kan erhålla svenskt medborgarskap (naturaliseras). Förutsättningarna är att utlänningen fyllt 18 år, fört en hederlig vandel samt bott här i landet i minst fem år, eller i minst två år, om sökanden är medborgare i annat nordiskt land. Naturalisation kan äga rum även om de angivna villkoren inte är uppfyllda om det med hänsyn till sökandens förhållanden föreligger särskilda skäl för detta. Denna bestämmelse omfattar bl. a. personer som tidigare haft svenskt medborgarskap.

Reglerna om tidsgränsen för naturalisation har gällt sedan den 1 juli 1976. Dessförinnan gällde ett generellt krav på sju års vistelse i Sverige. Som skäl för ändringen anfördes att de gällande tidsgränserna för rätt till naturalisation var onödigt långa mot bakgrund av de åtgärder som vidtagits för att underlätta för invandrare att växa in i vårt samhälle. Dispens från hemvistkravet lämnades också i en sådan omfattning att medborgarskapslagen inte ansågs ge en rättvisande bild av förutsättningarna för förvärv av svenskt medborgarskap. De nya tidsgränserna om fem resp. två år ansågs väl motsvara den tid som erfarenhetsmässigt behövs för att utlänningar i allmänhet skall hinna inlemmas i vårt samhälle.

I motion 1981/82:1082 av Daniel Tarschys (fp) och Torkel Lindahl (fp) föreslås att *tiden för naturalisation (medborgarskap) sänks från fem till fyra år*. Ett yrkande av samma slag har tidigare vid flera tillfällen prövats av riksdagen, som vid samtliga tillfällen avvisat motionerna med hänvisning till de ovan redovisade motiven anfördes då lagen ändrades år 1976.

Utskottet vidhåller denna uppfattning. I sammanhanget bör erinras om att enligt av riksdagen godkända riktlinjer för dispensgivning när det gäller kvalifikationstiden kan statslösa och politiska flyktingar generellt upptas till svenska medborgare efter fyra års hemvist i vårt land. Även i andra fall kan dispens ges från huvudreglerna.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 1082.

Utskottet övergår härefter till att behandla frågan om *dubbelt medborgarskap*.

Inom svensk medborgarskapsrätt gäller sedan gammalt den principen att dubbelt medborgarskap bör undvikas. Sverige har anslutit sig till 1963 års Europarådskonvention om begränsning av fall av flerfaldigt medborgarskap. I enlighet med denna princip gäller sålunda att myndig svensk medborgare som efter ansökan förvärvar annat medborgarskap automatiskt förlorar sitt svenska. Likaså skall vid naturalisation till svenskt medborgarskap sökanden som regel avsäga sig sitt utländska medborgarskap.

I vissa fall är det emellertid inte möjligt att få befrielse från utländskt medborgarskap. Det gäller bl. a. i vissa fall invandrare som inte fullgjort militärtjänst i sitt medborgarskapsland. I andra fall, t. ex. vad gäller politiska flyktingar, anser invandrarverket att det inte är rimligt att kräva av utlänningen att han ansöker om befrielse från sitt utländska medborgarskap. Under sådana omständigheter beviljar invandrarverket svenskt medborgarskap, trots att detta medför dubbelt medborgarskap.

I motion 1981/82:1500 av Olle Aulin m. fl. (m) aktualiseras de problem som uppstår för tjeckoslovakiska medborgare som erhållit svenskt medborgarskap och önskar befrielse från sitt tjeckoslovakiska medborgarskap.

Som framgått ovan innebär den svenska principiella inställningen i frågan om dubbelt medborgarskap att detta bör undvikas. Det är mot denna bakgrund beklagligt att de problem som aktualiseras i motionen uppkommer. Från svensk sida har man i några fall försökt åstadkomma en lösning genom avtal. En försvårande faktor i det sammanhanget är emellertid att skilda uppfattningar och principer ligger till grund för lagstiftningen på området i här aktuella länder. Utskottet utgår från att man från svenskt håll även fortsättningsvis verkar för en begränsning av antalet dubbla medborgarskap.

Med hänvisning till det anförda bör motion 1500 inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

1. beträffande *tiden för erhållande av svenskt medborgarskap*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:1082,
2. beträffande *dubbelt medborgarskap*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:1500.

Stockholm den 23 november 1982

På arbetsmarknadsutskottets vägnar
FRIDA BERGLUND

Närvarande: Frida Berglund (s), Alf Wennerfors (m), Cecilia Jensfelt (c), Anders Högmark (m), Marianne Stålberg (s), Karin Flodström (s), Arne Fransson (c), Lahja Exner (s), Sonja Rembo (m), Elver Jonsson (fp), Lars-Ove Hagberg (vpk), Gustav Persson (s), Ingrid Hemmingsson (m), Sten Östlund (s) och Bo Nilsson (s).

GOTAB 73019 Stockholm 1982